

Lesław Forczek, Czesława Szetela

Sprawozdanie ze Zjazdu Delegatów Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza w Rzeszowie

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 11, 192-195

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

3. Franciszek Nieckula: „Uwagi ogólne o programie nauki o języku w szkole”
 4. Józef Ambroszko: „Miejsce teorii literatury w nauczaniu języka polskiego w szkole”
 5. Aleksander Bereza: „Problemy komunikacji literackiej a ćwiczenia w mówieniu i pisaniu”
 6. M. Ciechanowicz: „Teatr Wyspiańskiego we Francji”
 5. E. Marek: „Francja i Francuzi w oczach Cypriana Godebskiego”
 8. M. Hernasowa: „Z doświadczeń nad nauczaniem ortografii w szkole podstawowej”
 9. St. Grzędowa: „Poziom ortografii w szkołach ponadpodstawowych województwa wrocławskiego”
 10. J. Riehme: „Psychologiczne i gramatyczne aspekty nauczania ortografii”
 11. Franciszek Nieckula: „Miejsce ortografii w nauczaniu języka ojczystego”
 12. K. Musiołek: „Kształtowanie się norm ortograficznych w przeszłości”
 13. W. Żarski: „Kształtowanie się normy ortograficznej w pisowni polskich wyrazów złożonych”
- (Poz. od 1 do 5 — sesja dyskusyjna nad nowym programem szkolnym; 6 i 7 — prelegenci z Uniwersytetu w Lille, Francja; od 8 do 13: konferencja poświęcona nauczaniu ortografii).
33. ZIELONA GÓRA 65-625, ul. Krośnieńska 51, Wydz. Humanist. WSP, pok. 316, prezes — doc. dr Władysław Magnuszewski, liczba członków — 26, zorganizowane odczyty — 6:
1. Władysław Magnuszewski: „Szlagier z czasów przedrejonowych”
 2. Jerzy Jakobowski: „Działalność wydawnicza Zakładu Narodowego im. Ossolińskich”
 3. Jarosław Maciejewski: „Romantyzm polski”
 4. Jarosław Maciejewski: „Polityczne podteksty *Grażyny* A. Mickiewicza”
 5. Andrzej K. Waśkiewicz: „Grupy poetyckie młodych 1960 - 1970”
 6. Adam Demartin: „*Krzak dzikiej róży* Jana Kasprowicza”.

Lesław Forczek, Czesława Szetela

SPRAWOZDANIE ZE ZJAZDU DELEGATÓW Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza w Rzeszowie

Jesienią 1956 r., w kilka zaledwie miesięcy od chwili powstania, Oddział Rzeszowski był gospodarzem Krajowego Zjazdu Delegatów Oddziałów Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza. Na swe 20-lecie podjął się ponownie zorgani-

wania Zjazdu, do której to propozycji Zarząd Główny odniósł się z aprobatą, wyrażając nadzieję, że podobnie jak za pierwszym razem, będzie on i dla Towarzystwa i dla miejscowego środowiska humanistycznego znaczącym wydarzeniem.

Zjazd odbył się w dniach 17-19 września 1976 r.

Organizatorzy wysunęli sugestię, by pierwszy dzień, tradycyjnie przeznaczony na imprezę naukową, wypełnić referatami, poświęconymi życiu i dorobkowi twórczemu Aleksandra Fredry. Chodziło bowiem o to, ażeby skromny jubileusz Oddziału Rzeszowskiego upamiętnić sesją Fredrowską, jako że w roku 1976 przypadała setna rocznica śmierci pisarza. Ślady, choć zatarte, jego pobytu w tej części Polski, a więc miejsce urodzenia — Surochów, „kamień pod Liskiem”, pobyty w dzisiejszych Bieszczadach, a przede wszystkim, wsławiony perłą jego komediopisarstwa, zamek w Odrzykoniu czy Korczyną, gdzie węzłem małżeńskim potwierdził miłość swego życia — były motywami, które zadecydowały o doborze tematyki naukowej.

Zjazd odbywał się pod protektoratem wicewojewody rzeszowskiego mgr Tadeusza Kunca. Obrady zostały pomieszczone w jednej z najlepiej urządzonych sal audytoryjnych miasta, mianowicie w auli Ośrodka Doskonalenia Kadr Urzędu Wojewódzkiego przy ul. Kołłątaja 9. Otwarcia Zjazdu dokonała mgr Czesława Szetela, prezes Oddziału Rzeszowskiego, witając gości, którzy swą obecnością zaszczytili jego obrady, delegatów, prelegentów i nauczycieli. Na sali obecni byli przedstawiciele wojewódzkich władz partyjnych i administracyjnych w osobach: sekretarza KW PZPR mgr Bronisława Błażeja i wicewojewody mgr Tadeusza Kunca, który w słowach pełnych serdeczności zwrócił się do zebranych, witając ich na ziemi rzeszowskiej i wyrażając zadowolenie, że Krajowy Zjazd Towarzystwa odbywa się w tym mieście.

Na Zjeździe po raz pierwszy w latach powojennych zabrakło wieloletniego prezesa i zarazem członka honorowego Towarzystwa, Profesora Juliana Krzyżanowskiego. Jego pamięci poświęcił swe wystąpienie — po otwarciu uroczystości — prof. Zdzisław Libera. Ze wspomnień, refleksji i ocen dorobku naukowego wyłonił się pełny portret znakomitego uczonego i wielkiego człowieka.

Na program sesji, która rozpoczęła się po tym wystąpieniu, złożyły się następujące referaty:

Prof. dr Konrad Górski — „Uwagi o *Trzy po trzy* A. Fredry”,

Doc. dr hab. Stefan Treugutt — „Fredro dzisiaj czytany”,

Dr Barbara Lasocka — „Związki A. Fredry z teatrem i ich odzwierciedlenie w twórczości”,

Dr Krystyna Czajkowska — „O publicznej działalności A. Fredry”,

Doc. dr Stanisław Frybes — „Groteska w twórczości A. Fredry”,

Doc. dr hab. Halina Stankowska — „Motywy rycersko-żołnierskie w twórczości A. Fredry”,

Doc. dr hab. Mieczysław Inglot — „Ironiczna komedia. O *Panu Jowialskim* A. Fredry”,

Doc. dr Czesław Kłak — „Etiudy prozatorskie A. Fredry”.¹

W zastępstwie nieobecnego prof. K. Górskiego jego tekst odczytał dr Piotr Żbikowski.

Sesji przed południem przewodniczyli prof. dr Janina Kulczycka-Saloni z mgr Lesławem Forczkiem, zaś po południu prof. dr Czesław Zgorzelski z mgr Heleną Szczepanik z Jarosławia.

Otwarcie obrad oraz referaty fredrowskie wypełniły niemal w całości pierwszy dzień Zjazdu. Był on pracowity. Późnym wieczorem odbył się w sali reflektarza Muzeum Okręgowego uroczysty koncert w wykonaniu kwartetu Filharmonii im. Arтура Malawskiego w Rzeszowie. Zabytkowe wnętrza popijarskiego gmachu.

ekspozycja dawnego malarstwa i starannie dobrany repertuar i wykonanie koncertu złożyły się na nastrojową uwerturę spotkania, które zakończyło wręczenie przedstawicielom Zarządu Głównego i Oddziałów, zaproszonym gościom i instytucjom na co dzień współdziałającym z Oddziałem Rzeszowskim druku bibliofilskiego oraz pamiątkowego medalu, wykonanego według projektu artysty rzeźbiarza Krzysztofa Bukaly. Medal upamiętniał 20-lecie Oddziału Rzeszowskiego oraz 100-lecie śmierci Aleksandra Fredry i sesję jemu poświęconą.

Tu warto odnotować, że w toku prac przygotowawczych do Zjazdu członkowie Oddziału Rzeszowskiego powzięli zamiar wydania wspomnianego druku bibliofilskiego, tematycznie związanego z Fredrą i 20-leciem. Okolicznościowy tekst o Fredrze miał wyjść spod pióra prof. Krzyżanowskiego. Choroba i śmierć uczonego nie pozwoliły zrealizować zamierzenia. Trzeba było sięgnąć do jego publikowanych, a także pozostałych w rękopisie ocen twórczości Fredry, uzyskanych dzięki uprzejmości mgr Marii Bokszczanin. Druk wykonała Oficyna Wydawnicza „Desa” w Jędrzejowie w 180 egzemplarzach.

Drugi dzień Zjazdu był poświęcony obradom plenarnym delegatów. Przewodniczyli doc. dr hab. Ireneusz Opacki (Sosnowiec) i doc. dr Czesław Kłak (Rzeszów).

Na początku wspomnienie o niedawno zmarłym, byłym rektorze WSP w Krakowie i redaktorze „Ruchu Literackiego”, Profesorze Wincentym Danku, który położył przed laty istotne zasługi w tworzeniu uczelni rzeszowskiej, a szczególnie polonistyki, wygłosił doc. Cz. Kłak. Zebrani chwilą milczenia uczcili pamięć członków Towarzystwa zmarłych w ostatnich dwóch latach: Juliana Krzyżanowskiego, Kazimierza Wyki, Jana Zygmunta Jakubowskiego, Wincentego Danka, Stanisława Sierotwińskiego, Anny Reykowskiej.

Następnie prof. Edmund Jankowski odczytał pismo gratulacyjne Zarządu Głównego, skierowane do Oddziału Rzeszowskiego z okazji jego 20-lecia. Nastąpił moment wzruszający dla gospodarzy: prof. Jankowski wręczył Oddziałowi w uznaniu owocności jego dotychczasowych poczynań medal z podobizną Profesora J. Krzyżanowskiego. Kolejny medal, dla upamiętnienia dotychczasowej współpracy, przekazał dla Oddziału prezes miejscowego PTTK, mgr Mieczysław Rachwał, obdarowując podobnym także Zarząd Główny. Dzień wcześniej, podczas wieczornego spotkania w Muzeum, otrzymał Oddział pamiątkowy medal Fredrowski z rąk zaproszonego na sesję Stanisława Boratyńskiego, dyrektora Teatru Gnieźnieńskiego, noszącego imię autora *Zemsty*.

Z wnikliwym omówieniem działalności Towarzystwa w okresie między Zjazdami wystąpiła dr Maria Grabowska, natomiast doc. Barbara Kocówna złożyła sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Rozpoczęła się ożywiona dyskusja. Na plan pierwszy wybijały się problemy pracy Towarzystwa w zmieniającej się, z racji reformy szkolnej, sytuacji w naturalnym środowisku działania, jakie stanowi mało zintegrowana rzesza polonistów wszystkich typów szkół (Inglot, Frycie, Frybes). Mówiono także o poczynaniach poszczególnych oddziałów (Kratochwilowa, Czernek, Fidelus), o działalności Zarządu Głównego (Jankowski, Bukowski), o włączeniu się Towarzystwa do dalszych prac nad tworzeniem programu nauczania języka polskiego i podręczników, nad rolą „Polonistyki” (Libera, Frycie). Wyłynęła także kwestia wysokości składek członkowskich i opłat za „Rocznik” (Kocówna, Cmela, Świrko).

Na wniosek przewodniczących zebrania delegaci uchwalili absolutorium dla Zarządu Głównego. Dr Maria Grabowska w imieniu ustępujących władz naczelnych Towarzystwa przedstawiła listę kandydatów do nowego Zarządu Głównego. Przeciwnie wprowadzeniu swego nazwiska na listę zaproponował dotychczasowy wicepre-

zes Zarządu, prof. E. Jankowski. Zebrani uznając ważkość argumentów, przychyliłi się do jego prośby.

W skład Zarządu Głównego weszli: mgr Paweł Bagiński, prof. dr Andrzej Bukowski, mgr Maria Bokszczanin, doc. dr Stanisław Frycie, doc. dr Stanisław Frybes, doc. dr Zbigniew Goliński, doc. dr Ryszard Górski, dr Maria Grabowska, prof. dr Mieczysław Klimowicz, prof. dr Janina Kulczycka-Saloni, prof. dr Zdzisław Libera, dr Stanisław Makowski, doc. dr hab. Ireneusz Opacki, prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz, prof. dr Zofia Stefanowska, mgr Czesława Szetela, dr Stanisław Swirko, dr Kasper Świerzewski, dr Ryszard Wojciechowski i prof. dr Czesław Zgorzelski; do Komisji Rewizyjnej: doc. dr hab. Barbara Koc, mgr Andrzej Kozłowski i prof. dr Maria Straszewska; w skład Sądu Honorowego: mgr Leszek Kamiński, doc. dr Izabela Lewańska i dr Szczepan Wacek. Ustalono, że zgodnie ze statutem wybór prezesa Zarządu Głównego Towarzystwa nastąpi na pierwszym zebraniu plenarnym.

Zjazd wystosował pismo do seniora Towarzystwa, dra Stanisława Rutkowskiego, który przez kilka dziesiątków lat był z nim czynnie i serdecznie związany.

Nie wyznaczono definitywnie miejsca następnego Zjazdu, aczkolwiek padły wstępne propozycje ze strony delegatów z Łomży i Sosnowca.

Pod koniec obrad zabrał głos prof. E. Jankowski, wyrażając słowa serdecznej podziękii Oddziałowi Rzeszowskiemu i współpracującym z nim instytucjom oraz miejscowym władzom za zorganizowanie Zjazdu. W imieniu gospodarzy pożegnał przybyłych mgr Lesław Forczek. Doc. dr I. Opacki zamknął obrady.

Warto nadmienić, iż w drugim dniu Zjazdu spora część jego uczestników skorzystała z zaproszenia Biblioteki Głównej WSP i zwiedziła specjalnie przygotowaną ekspozycję fredrianów z księgozbioru Stanisława Pigionia. W godzinach wieczornych goście udali się do Teatru im. W. Siemaszkowej na spektakl *Wielkiego człowieka do małych interesów*.

Zgodnie z przyjętą tradycją ostatni dzień pobytu na Rzeszowszczyźnie spędzili delegaci na wycieczce autokarowej — tym razem „Śladami Aleksandra Fredry”. W tej części Polski sporo jest miejsc związanych z osobą i rodziną pisarza. Trzeba było jednak liczyć się z koniecznością powrotu do Rzeszowa w określonym czasie i z tego względu trasa prowadziła tylko przez Odrzykoń, Zręcin, Żarnowiec, Krosno i Korczynę, pomijając dalsze miejscowości, położone w Bieszczadach czy w okolicach Przemyśla.

W odrzykońskich ruinach, obrosłych legendą literacką, snuto rozmowy o „murze granicznym”, o Machnickim — „królu zamczyska”, o inscenizacjach *Zemsty*, dawanych w tym plenerze przez zespół „Fredreum”, o minionej świetności gniazda na Kamieńcu, jego królewskich gościach, o turystycznych rajdach pieszych „śladami sławnych piór”. W Zręcinie zatrzymano się przy grobie Ignacego Łukasiewicza. Zwiedzanie Muzeum Marii Konopnickiej dało aśumpć do refleksji o osobie i piśarstwie poetki i pełnych troski staraniach kierownictwa placówki o zabezpieczenie pamiątek i zbiorów oraz ich udostępnienie rzeszy zwiedzających. Turystycznym momentem tej części eskapady było pieczenie kiełbasy przy ognisku nad Jasiołką. W Krośnie zwiedzano ciekawe obiekty architektury mieszczkańskiej i sakralnej.

Program wędrowki kończył się w Korczynie. Pożegnalny obiad w tamtejszej „Zamkowej” zamykał wycieczkę i pobyt delegatów na ziemi krośnieńskiej. Trzynasty w latach powojennych Zjazd Delegatów Oddziałów Towarzystwa przeszedł do historii. Wszyscy, zarówno goście jak i gospodarze, rozstawali się z przeświadczeniem, iż Zjazd przyczynił się do dalszego ulepszenia pracy Towarzystwa, które ma już przecież za sobą dziewięćdziesięcioletni i niebagatelny wkład w rozwój kultury polskiej.